

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Hanna Wróblewska

Pan

Szymon Hołownia

Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na zapytanie nr 674 Pani Poseł Pauliny Matysiak z 11 lipca 2024 roku w sprawie zabytkowych elementów infrastruktury kolejowej na stacji Nowawieś Mochy, uprzejmie proszę o przyjęcie następujących wyjaśnień.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że roгатka przy nastawni Mn1 na stacji Nowawieś Mochy na linii kolejowej nr 359 Leszno – Zbąszyń nie jest objęta ochroną na podstawie art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 840 ze zm.; dalej: u.o.z.). Nie została też włączona do wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków zgodnie z art. 22 ust. 2 i 4 tej ustawy.

Podkreślić należy w tym miejscu, że działania zmierzające do objęcia zabytku ochroną lub włączenia do wojewódzkiej ewidencji zabytków zgodnie z ww. przepisami prawa leżą w wyłącznych kompetencjach właściwego miejscowo wojewódzkiego konserwatora zabytków. Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego jako organ ochrony zabytków wyższego stopnia jest zobowiązany do przestrzegania art. 15 ustawy z 14 czerwca 1960 r. kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 572; dalej: k.p.a.), tj. swojej właściwości instancyjnej. Oznacza to, że Minister jest uprawniony jedynie do oceny decyzji wydanych przez wojewódzkiego konserwatora zabytków w toku odwołania od konkretnego rozstrzygnięcia lub w nadzorczym postępowaniu administracyjnym prowadzonym na zasadach opisanych w k.p.a.

Wyjaśnić trzeba także, że brak ochrony wynikającej z wpisu ww. roгатki do rejestru zabytków (art. 7 pkt. 1 u.o.z.) lub ujęcia jej w gminnej ewidencji zabytków (art. 22 ust. 4 i 5 u.o.z.) powoduje, że wszelkie działania prowadzone przy ww. obiekcie nie wymagają pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków, udzielanego w trybie art. 36 ust. 1 u.o.z., jak i nie muszą być uzgadniane z tym organem w trybie art. 39 ust. 3 ustawy z 7 lipca 1994 r. prawo budowlane (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 725 ze zm.). Oznacza to, że ewentualne prace planowane przy ww. obiekcie nie były przedmiotem opinii, uzgodnień czy rozstrzygnięć administracyjnych Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków [WWKZ]. Organ ten nie posiada też żadnych informacji o ewentualnych planach PKP PLK S.A. dotyczących ww. obiektu.

Uprzejmie informuję również, że w związku z zapytaniem Pani Posłanki MKiDN zwróciło się do WWKZ z prośbą o informacje o rzeczonym obiekcie kolejowym. Organ ten pismem z 25 lipca 2024 r. (znak Po.5183.7654.2.2024) wskazał, że opracowania i raporty dotyczące zabytkowych linii kolejowych na terenie województwa wielkopolskiego, wykonane na zlecenie tego organu w ostatnich latach, rzadko zawierają dane dotyczące zabytkowej infrastruktury kolejowej i urządzeń takich jak roгатki drogowe, semafony, żurawie itp. Opracowania te, skupiają się bowiem głównie na budowach związanych z kolejnictwem (tj. dworcach, budynkach gospodarczych, mostach i wiaduktach), a także szlakach kolejowych (wraz z nasypami i torowiskami). Niezależnie od powyższego, WWKZ przeprowadził analizę dostępnych materiałów, na podstawie których stwierdził, że roгатka drogowa w Nowejwsi Mochy posiada wartości zabytkowe oraz „walor unikatowy” ze względu na ręczny sposób uruchamiania zapory. W związku z powyższym ww. organ konserwatorski

Informacja dotycząca zasad przetwarzania danych osobowych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz praw osób, których dane są przetwarzane została zamieszczona na stronie <http://bip.mkidn.gov.pl> w zakładce ochrona danych osobowych.

planuje przeprowadzić oględziny rzeczowej rogatki oraz włączyć ją do wojewódzkiej ewidencji zabytków.

Niezależnie od powyższego, pamiętać należy o konieczności modernizacji czynnych linii kolejowych w celu zapewnienia użytkownikom kolei, jak i mieszkańcom miejscowości, przez które przebiegają szlaki kolejowe, maksymalnego bezpieczeństwa. Niemniej, jak słusznie wskazuje Pani Posłanka, przedmiotowa rogatka jako cenny zabytek kolejnictwa może zostać przeniesiona do jednostki muzealnej, np. Regionalnego Muzeum w Wolsztynie. Zauważyć trzeba przy tym, że muzeum to jest samorządową instytucją kultury, której organizatorem jest Gmina Wolsztyn. Minister nie posiada kompetencji w zakresie polityki budowy kolekcji gromadzonych przez muzea samorządowe. Działanie to stanowi bowiem wyłączne kompetencje jednostki muzealnej, podobnie jak przyjmowanie darowizn w celu włączenia ich do istniejących zbiorów. Oznacza to, że w przedmiotowym przypadku jedynie PKP PLK S.A., jako właściciel obiektu, jest uprawniony do zwrócenia się do instytucji muzealnych w regionie – które mogą być zainteresowane pozyskaniem nowych muzealiów – o przyjęcie rogatki i włączenie jej do zbiorów. Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego nie posiada jednak żadnych informacji o działaniach PKP PLK S.A. podejmowanych w tym kierunku.

Dziękuję Pani Posłance za zaangażowanie w przedmiotową sprawę, dzięki któremu kolejny cenny element zabytkowej infrastruktury kolejowej został zewidencjonowany i zyskał szansę na skuteczną ochronę. Zachęcam także do kontaktu z PKP PLK S.A. w celu uzyskania szczegółowych informacji co do ewentualnych planów przebudowy rogatki w Nowejwsi Mochy.

Z poważaniem

z up. MINISTRA KULTURY
I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

SEKRETARZ STANU

Bożena Żelazowska